

**Satakunnan
hyvinvointialue**

**TOIMINTA –JA
TALOUSSUUNNITELMA
2026-2028 SEKÄ
TALOUSARVIO 2026**

LAADINTAOHJE

Sisällys

1. Toiminta –ja taloussuunnitelma 2026-2028	2
1.1. Toiminta –ja taloussuunnitelman lähtökohdat ja yleiset periaatteet	2
1.2. Talousarvion sitovuustasot	4
1.3. Riskienhallinta talousarviossa	6
1.4. OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma ja palveluverkkoselvitys sekä suunnitellut keskeiset muutokset	7
2. Talousarvio 2026 ohjeet	9
2.1. Valtion rahoitus	9
2.2. Käyttötalous	11
2.2.1. Toimialueiden suunnittelukehys (raami)	11
2.2.2. Henkilöstökulut	12
2.2.3. Sisäiset erät	17
2.2.4. Erityiset suunnitteluohjeet	17
2.3. Toimintatuotot	19
2.4. Esteellisyydet	19
3. Investoinnit ja hankintasuunnitelma	19
4. Toimialueen toimintasuunnitelma	20
5. Palveluhinnasto	20
6. Tilivelvolliset	20
7. Sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	21
8. Aikataulu	21
9. Suunnittelun vastuhenkilöt	22

1. Toiminta –ja taloussuunnitelma 2026-2028

1.1. Toiminta –ja taloussuunnitelman lähtökohdat ja yleiset periaatteet

Hyvinvointialuelaki (611/2021) velvoittaa aluevaltuuston hyväksymään vuoden loppuun mennessä seuraavan kalenterivuoden talousarvion sekä taloussuunnitelman vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin (§ 115). Talousarviossa huomioidaan toiminnan edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kattamisen tulee tapahtua ilman pitkäaikaista lainaa. Investointia varten hyvinvointialue kuitenkin saa ottaa pitkäaikaisen lainan, kunhan valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden. Määräraha- ja tuloarviot voivat olla brutto- tai nettomääräisiä.

Talousarviossa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, jotka noudattavat hyvinvointialuestrategiaa. Taloussuunnitelma laaditaan niin, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan huomioida talousarvion laadinta vuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kahdessa vuodessa tilinpäätöksen vahvistamisvuoden päättymisestä (§ 115). Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Hyvinvointialueen toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota.

Satakunnan hyvinvointialueen vuoden 2024 tilinpäätöstulos oli alijäämäinen - 49,7 miljoonaa euroa, vuoden 2024 tulos oli talousarviossa ennakoitua parempi. Kumulatiivista alijäämää vuosilta 2023 ja 2024 on kertynyt yhteensä – 96,5 miljoonaa euroa. Se tulisi kattaa hyvinvointialuelain mukaan vuoden 2026 loppuun mennessä. Oikeuskansleri linjasi antamassaan päätöksessään 23.4.2025 hyvinvointialueen talousnormiston ja järjestämisvastuuta määrittävän lainsäädännön välisestä ristiriidasta, että lakisääteiset palvelut tulee tuottaa. Oikeuskanslerin linjauksen myötä ei ole edellytys kattaa kumulatiivista alijäämää vuoden 2026 loppuun mennessä koska alijäämien kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä tarkoittaisi merkittävää karsintaa lakisääteisistä palveluista. Kumulatiivisten alijäämien kattaminen suunnitellaan toteutettavan laadittavassa taloussuunnitelmassa pidemmällä aikavälillä.

Valtiovarainministeriö julkisti 30.4.2025 rahoituksen painelaskelman vuosille 2026 – 2029, painelaskelmassa Satakunnan hyvinvointialueen rahoitus vuodelle 2026 on 1 088 miljoonaa euroa, rahoitus kasvoi 17 miljoonaa euroa eli 1,6 % vuoteen 2025 verrattuna. Painelaskelman rahoitusosuudet vuosille 2027 – 2029 tulevat muuttumaan vielä, koska ne perustuvat hyvinvointialueiden taloussuunnitelmiin vuosille 2025 – 2027, jotka eivät tule toteutumaan suunnitellun mukaisesti.

Hyvinvointialan uudet työ- ja virkaehtosopimukset on hyväksytty ja niissä palkkojen sopimuskorotukset ajalle 1.6.2025 – 1.2.2028 on hyväksytty. Niiden vaikutus em. ajanjaksolle on 7,37 % ja kun huomioidaan palkkaohjelman vaikutus niin palkkojen kokonaiskasvu on 9,17 %. Hyväksytyn työ- ja virkaehtosopimuksen mukaiset palkkojen tarkistusten vuodelle 2026 nostavat palkkoja noin 4,7 %, siihen sisältyy palkkaohjelman vaikutus.

Alijäämien kattamisessa on erityisen tärkeää, että aluehallituksessa hyväksytyn Oma Sata tuottavuus ja talousohjelman toimenpiteet ja muut talouden sopeuttamistoimet toteutuvat, jotta hyvinvointialueen alijäämäistä taloutta saadaan kuntoon ja alijäämät katettua. Satakunnan hyvinvointialueen talousarvio v. 2026 ja taloussuunnitelma v. 2026 - 2028 laaditaan aluehallituksen hyväksymän laadintaohjeen mukaisesti. Laadintaohjeeseen on koottu yhteen talousarvion laadintaan liittyvät ohjeistukset.

1.2. Talousarvion sitovuustasot

Satakunnan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan: kun aluevaltuusto päättää talousarviosta, se määrittelee, mitkä ovat aluevaltuuston sitovina hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet. Aluevaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat hyvinvointialueen viranhaltijoita.

Aluehallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on hyvinvointialuetta sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä ja osoitettava, mistä talousarvion menokohdasta määräraha tähän tarkoitukseen siirretään.

Aluehallituksen on viipymättä tehtävä aluevaltuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

Toimialueiden sekä hyvinvointialueen hallinnon aluevaltuustoon nähden sitovana eränä on tilikauden tulos, jolloin näiden on katettava toimintakatteen lisäksi myös rahoitus-, arvonalentumis- ja poistoerät suunnittelukehysellään. Toimialueille sekä hyvinvointialueen hallinnon sitova erä on myös aine, tarvike –ja tavaraostot hankinta- ja logistiikkapalveluista sekä lääkeostot sairaala-apteekista.

Sitovuustasona aluehallitukseen nähden on toimialueiden (sis. hyvinvointialueen hallinnon) toimintakate. Hallintosäännön 23 § mukaisesti toimialueen johtaja voi tehdä määrärahojen siirtoja toimialueen sisällä. Strategia ja järjestäminen vastuualueen TKIO –yksikkö on nettobudjetoitu yksikkö. Yksikön sitova menomäärärahaosuus sisältää omarahoitusosuuden (menoista vähennetään ulkopuolelta saatava rahoitus). Yksikön menoja voi/pitää tilikaudella muuttaa talousarviosta poikkeavia ulkoisia tuottoja vastaavasti.

Investointien sitovuustaso aluevaltuustoon nähden on:

- Laite- ja kalustoinvestoinneissa investointien enimmäismäärä.
- ICT-investoinneissa investointien enimmäismäärä.
- Leasingvastuissa vastuiden enimmäismäärä
- Vuokravastuiden muutoksessa vastuun muutoksen vuosittainen euromääräinen enimmäismäärä
- Investointeja vastaavissa sopimuksissa sopimusten vuosittainen euromääräinen enimmäismäärä
- Rakennusinvestoinneissa yksittäiselle investointisuunnitelmassa nimetyille rakennushankkeelle osoitettu vuosittainen investoinnin euromääräinen enimmäismäärä.
- Vuosittain toistuvissa kunnossapitoinvestoinneissa, HVA-osastojen peruskorjauksissa ja investoinneissa vuokratiloihin investointien euromääräinen enimmäismäärä.

Tekninen johtaja ja rakennuttajajohtaja sekä talousjohtaja voivat päätöksellään muuttaa investointien kohdentamista sitovuustason sisällä.

1.3. Riskienhallinta talousarviossa

Riskienhallinta on järjestelmällistä ja ennakoivaa työtä toiminnan turvaamiseksi ja jatkuvuuden varmistamiseksi. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, analysoida ja hallita tapahtumia tai tapahtumaketjuja, jotka voivat uhata toiminnan häiriötöntä jatkuvuutta, aiheuttaa omaisuuteen tai henkilöihin kohdistuvia vahinkoja tai menetyksiä, jotka voivat vaikuttaa negatiivisesti organisaation julkisuuskuvaan, maineeseen tai taloudelliseen suoriutumiseen.

Merkittävimmiksi tunnistetuille tai muutoin toiminnan kannalta keskeisille riskeille määritetään hallintatoimenpiteet ja toimenpiteiden toteutukselle vastuutahot sekä aikataulusuunnitelma toimenpiteille. Toimenpiteiden toteutusta tulee seurata, ja arvioida onko niillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen, vai tuleeko asettaa lisätoimenpiteitä hyväksytyn riskitason saavuttamiseksi.

Hyvinvointialueella on käytössä hyvinvointialuejohtajan hyväksymä riskienhallinnan ohje, jossa kuvataan riskienhallinnan periaatteet ja toteutus. Tavoitteena on varmistaa, että riskienhallinnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko organisaatiossa. Riskienhallinnan ohjetta päivitetään sisäisen riskienhallinnan työryhmän toimesta ja ohje tullaan julkaisemaan hyväksyntäprosessin jälkeen myöhemmin tänä vuonna.

Huhtikuussa 2025 on aloitettu organisaatioriskien hallintaa koskeva työpajatoiminta, jonka tarkoituksena on selkeyttää riskienhallintajärjestelmän käyttöä, sekä helpottaa vastuutahojen työskentelyä. Riskienhallintaprosessissa organisaatiotason riskejä työpajoissa arvioivat toimialajohtajat yhdessä vastuualuejohtajien kanssa. Vastuuyksiköiden päälliköt toteuttavat riskienhallintatyötä omissa työryhmissään ja myös heillä on mahdollisuus käyttää työpajatoimintaa apunaan. Työpajatoiminnan tuottaa varautumisen ja valmiuden asiantuntijapalvelut.

Hyvinvointialueen merkittävimmät riskit koostetaan toimialueiden ja vastuualueiden tunnistamista riskeistä talousarviokirjaan riskienhallintajärjestelmästä (Granite) ja keskeisimmät johtopäätökset esitetään vuosittain tilinpäätöksessä. Hyvinvointialueen riskit käsitellään hyvinvointialueen johtoryhmän kanssa erikseen määritellyissä johtoryhmissä kevä- ja syyskaudella. Hallitusraportointi tapahtuu jatkossa vuosittain.

Aikataulu toimialuekohtaiselle riskien koostamiselle Granite-järjestelmään on 26.9.2025 mennessä, jolloin koostetiedot tullaan keräämään järjestelmästä. Samaan aikaan myös toimialueiden toimintasuunnitelmaesitykset tulee olla valmiina.

1.4. OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma ja palveluverkkoselvitys sekä suunnitellut keskeiset muutokset

1. OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma

OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma on Satakunnan hyvinvointialueen laaja-alainen ja tavoitteellinen sekä nykytila-arviointiin perustuva toiminnan ja rakenteiden kehittämisen ohjelma, jonka aluehallitus on hyväksynyt kokouksessaan 28.8.2023 (aluehallitus 28.8.2023 213§). Ohjelma on päivitetty aluehallituksen kokouksessa 4.2.2025 (aluehallitus 4.2.2025 54§). OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma perustuu ja toteuttaa Satakunnan hyvinvointialueen strategiaa. Lisäksi valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat ohjanneet OmaSata tuottavuus- ja talousohjelman laatimista. OmaSata tuottavuus- ja talousohjelmaan on sisällytetty sekä lyhyen että pitkän aikavälin sopeuttamistoimia, joiden kautta kokonaiskehittämisen tavoitteet ja talouden tasapainottaminen on tarkoitus saavuttaa. OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma toteutetaan vuosina 2023–2026. Muutoskokonaisuuksien tunnistetut hyötypotentiaalit tuottavuuden parantamiseen vuoden 2026 loppuun mennessä ovat yhteensä 129 miljoonaa euroa.

OmaSata tuottavuus- ja talousohjelman tavoitteena on toiminnan ja rakenteiden kehittämisen kautta palvelujen vaikuttavuuden, saatavuuden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden parantaminen. Tärkeänä tavoitteena on myös sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastuslaitoksen toiminnan ja rakenteiden sekä palveluiden integraatio, jossa asiakas on aktiivisena toimijana keskiössä. Lisäksi tavoitellaan hyvinvointialueen toiminnan ja talouden sopeuttamista rahoitukseen sekä tuottavuuden nousua ja kustannusten kasvun hillintää.

OmaSata tuottavuus- ja talousohjelman sisältö on rakentunut strategian arvojen viitekehykseen. Satakunnan hyvinvointialueen strategia antaa pitkäjänteisen suunnan ja tavoitteet hyvinvointialueelle sekä määrittää arvot ja periaatteet, joihin toiminta perustuu. Strategia on hyväksytty aluevaltuustossa 19.12.2022. OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma täsmentää hyvinvointialueen strategian konkreettisiksi, johdettaviksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi vuosille 2023–2026. Toimenpidekokonaisuuksille asetettu kokonaiskustannushyötytavoite vuodelle 2026 on 50,2 M€.

Toimialuekohtaiset toimenpidekokonaisuudet ja niiden kustannushyötytavoitteet vuodelle 2026 ovat seuraavat:

- hallinto: 0,2 M€
- konsernipalvelut: 12 M€
- lapset, nuoret ja perheet toimialue: 4,6 M€
- aikuiset toimialue: 8 M€
- ikääntyneet toimialue: 12,9 M€
- erityis- ja sairaalapalvelut toimialue: 11,6 M€
- pelastuslaitos toimialue: 0,9 M€

2. Hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman toimeenpano

Satakunnan hyvinvointialueen aluevaltuusto on kokouksessaan 11.12.2023 § 148 hyväksynyt palveluverkkosuunnitelman. Päivitetty palveluverkkosuunnitelma hyväksyttiin aluevaltuustossa 9.12.2024 § 91. Aluevaltuusto päivitti kokouksessaan 15.4.2024 § 28 Satakunnan hyvinvointialueen hallintosääntöä täydentämällä palveluverkon päätöksenteon valtuuksia. Hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman toimeenpano on alkanut vuoden 2024 aikana hallintosäännön mukaisesti henkilöstön yt-neuvottelujen päätyttyä. Vuosien 2023–2026 OmaSata tuottavuus- ja talousohjelmassa palveluverkkosuunnitelman toimeenpanolla tavoitellaan 8,5 M€ kustannussäästöjä. Kustannushyötytavoite palveluverkkosuunnitelman toimeenpanolla vuodelle 2026 on 1,5 M€, joka sisältyy konsernipalveluiden kustannushyötytavoitteeseen.

2. Talousarvio 2026 ohjeet

2.1. Valtion rahoitus

Valtion rahoitus muodostuu laskennallisesta rahoituksesta, jälkikäteistarkistuksesta ja siirtymätasauksesta. Laskennallinen rahoitus perustuu hyvinvointialueen asukasmäärään, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöihin, asukastiheyteen, vieraskielisyyteen, kaksikielisyyteen, saaristoisuuteen, saamenkielisyyteen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, yo-sairaalaosuuksiin sekä pelastustoimenriskitekijöihin.

Vuoden 2026 rahoituksen pohjana on hyvinvointialueiden vuoden 2024 toteutuneet nettokustannukset. Vuoden 2026 rahoitus sisältää lisäksi hyvinvointialueiden vuoden 2024 alijäämään perustuvan jälkikäteistarkastuksen. Valtiovarainministeriö julkaisi 30.4.2025 ennakkolliset rahoituslaskelmat vuodelle 2026. Satakunnan hyvinvointialueen yleiskatteellinen rahoitus yhteensä on 1 087 912 279 euroa. Rahoituksen yleiskatteellisuus tarkoittaa sitä, että hyvinvointialue päättää itsenäisesti rahoituksen kohdistamisesta toiminnassaan sinne, mihin se palveluiden järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaisinta.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu Satakunnan hyvinvointialueen rahoituksen muodostumista vuosina 2025–2029:

rahoitus miljoonaa euroa	2025	2026	2027	2028	2029
Valtion rahoitus	1 071	1 088	1 117	1 106	1 135
Laskennallinen rahoitus*	999	1 017	1 045	1 073	1 105
Jälkikäteistarkastus	52	50	53	16	13
Siirtymätasaus	20	21	19	17	17
HVA indeksi	3,00 %	3,24 %	2,64 %	2,69 %	2,70 %
Aluekohtainen palvelutarpeen kasvuarvio	0,42 %	0,32 %	0,18 %	0,17 %	0,26 %

* Laskennallinen rahoitus sisältäen hva indeksin mukaiset korotukset ja aluekohtaisen palvelutarpeen kasvuarvion

Vuoden 2026 rahoituksessa huomioidaan lisäksi hintaindeksi, joka kuvaa kustannustason muutosta vuoden 2025 tasosta. Hintaindeksin muodostavat ansiotasoindeksi, kuluttajahintaindeksi sekä hyvinvointialueuetyönantajan

sosiaaliturvamaksun muutos. Alustava arvio hintaindeksin muutoksesta on 3,24 %. Hintaindeksi päivittyi myöhemmin syksyllä.

Valtion rahoituksen tasoa määritettäessä otetaan täysimääräisesti huomioon hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos, jos se aiheutuu asianomaista tehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta. Valtion rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa tehtävien laajuuden tai laadun muutoksen perusteella. Tehtävämuutosten vuoksi rahoitusta leikataan vuodelta 2026 yhteensä 77,8 miljoonaa euroa. Seuraavassa on esitetty tehtävämuutosten aiheuttama muutos Satakunnan osalta:

Tehtävämuutokset vuodelle 2026 Satakunta		kohdennus
Sairaaloiden ja päivystysten kokonaisuudesta säättäminen	-1 720 000	Terveydenhuolto
Uudistetaan erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset	-1 000 000	Terveydenhuolto
Sairaaloiden ja päivystysten sekä erikoissairaanhoidon työnjaon säästöjen pieneneminen (HO 2023)	1 950 000	Terveydenhuolto
Sairaaloiden ja päivystysten kokonaisuudesta säättäminen	-170 000	Terveydenhuolto
Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentäminen	-200 000	Terveydenhuolto
Ikäntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen teknologiaa hyödyntäen	-1 200 000	Vanhustenhuolto
Ajokorttitarkastusten rajaaminen julkisen palveluvalikoiman ulkopuolelle (Lisätoimet 2024)	-130 000	Terveydenhuolto
Silmäterveyden norminpurku (HO 2023)	-40 000	Terveydenhuolto
Keliakiakorvauksen laajentaminen, lääkärintlausuntojen lisääntyminen	40 000	Terveydenhuolto
Keliakiakorvaus, siirto rahoitettavaksi toimeentulotuesta	-40 000	Koko laskennallinen sote-rahoitus
Terapiatakuun voimaantulon siirto alkamaan 1.5.2025 (HO 2023)	510 000	Terveydenhuolto
Terapiatakuu täsmäytys	-70 000	Terveydenhuolto
Tulkkaukspalveluihin liittyvä säästö (HO 2023)	-120 000	Terveydenhuolto
Vammaispalvelulain uudistus (Lisätoimet 2024)	-400 000	Sosiaalihuolto
Vammaispalvelulain soveltamisalan muutos	660 000	Sosiaalihuolto
Vammaispalvelulain muuttaminen PeV:n elämänvaihetta koskevien linjausten mukaiseksi (Lisätoimet 2025)	-800 000	Sosiaalihuolto
Hoitotakuun toteutus	-90 000	Terveydenhuolto
Hoitotakuu (Lisätoimet 2024)	-1 360 000	Terveydenhuolto
Hoitotakuu (Lisätoimet 2024)	1 440 000	Terveydenhuolto
Kotoutuslain muutoksesta johtuva rahoitusvastuun kasvu hva:ille, täsmäytys HE:n mukaiseksi	-10 000	Sosiaalihuolto
Kuntouttavan työtoiminnan aktivointisuunnitelmien hallinnollinen keventäminen (Lisätoimet 2025)	-60 000	Sosiaalihuolto
RAI-arvioinnin keventäminen (Lisätoimet 2025)	-40 000	Vanhustenhuolto
Demokratiarahan vähentäminen (Lisätoimet 2025)	-200 000	Koko laskennallinen sote-rahoitus
Teknologian hyödyntäminen kotihoidossa (Lisätoimet 2025)	-650 000	Sosiaalihuolto
Omaishoidon ja perhehoidon palkkiotason nostaminen	640 000	Sosiaalihuolto
Käyttämättä jääneen palvelun maksun korotus	-60 000	Terveydenhuolto
Yhteensä	-3 120 000	

Lopulliset rahoituslaskelmat julkaistaan syksyn 2025 aikana, kun hyvinvointialueiden vuoden 2024 tilinpäätökset on vahvistettu ja raportoitu Valtiokonttorille. Päivitetyt rahoituslaskelmat huomioidaan talousarviovalmistelun aikataulun sallimissa puitteissa.

2.2. Käyttötalous

Vuoden 2026 talousarvio laaditaan tili- ja kustannuspaikkatasolle.

2.2.1. Toimialueiden suunnittelukehys (raami)

Satakunnan hyvinvointialueen vuoden 2026 talousarvion pohjana toimii muutettu talousarvio 2025. Tämä edellyttää 9.6.2025 kokoontuvan aluevaltuuston hyväksyntää talousarviomuutokselle. Talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnittelun valmistelussa huomioidaan OmaSata tuottavuus- ja talousohjelman vuodelle 2026 kohdistuvat kustannushyötytavoitteet keskimääräisen toteutumisasteen arvion perusteella, joka on 67,7 %. Poikkeuksena hallinto, jonka kustannushyötytavoite huomioidaan täysimääräisenä. Tämä tarkoittaa 34,1 Me kustannussäästöjä vuodelle 2026. Kustannushyötytavoitteet sisältävät keväällä 2025 käydyn yhteistoimintamenettelyn säästöt. Tavoitteet jakautuvat toimialueittain seuraavasti:

- Lapset, nuoret ja perheet 3 114 000 euroa
- Aikuiset 5 416 000 euroa
- Ikääntyneet 8 734 000 euroa
- Erityis- ja sairaalapalvelut 7 854 000 euroa
- Pelastuslaitos 609 000 euroa
- Konsernipalvelut 8 125 000 euroa
- Hallinto 200 000 euroa

Edellä mainitut eurot huomioidaan talousarviopohjana toimivaan muutettuun vuoden 2025 talousarvioon, jonka jälkeen toimialueiden toimintakate saa kasvaa tällä hetkellä tiedossa olevan ennustetun HVA indeksin (3,24 %) mukaisesti.

Toimialueiden talousarvion suunnittelukehys (raami) toimintakatteena vuodelle 2026 on seuraava:

- Lapset, nuoret ja perheet -93 228 000 euroa
- Aikuiset -187 422 000 euroa
- Ikääntyneet -236 392 000 euroa
- Erityis- ja sairaalapalvelut -306 112 000 euroa
- Pelastuslaitos -20 351 000 euroa
- Konsernipalvelut -202 152 000 euroa
- Hallinto -8 316 000 euroa

Valtion rahoitus kirjataan 30.4.2025 mukaisen tiedon perusteella hallintoon. Rahoitustuotot ja -kulut kirjataan konsernipalveluihin. Suunnitelman mukaiset poistot laite -ja kalustoinvestointien osalta kirjataan edellisvuosien tapaan toimialueittain. Muut poistot kirjataan konsernipalveluihin. Poistojen perusteena toimivat käyttöomaisuuskirjanpito ja investointisuunnitelman mukaiset hankinnat suunnitteluvuosille.

Tehtävämuutosten aiheuttama rahoituksen leikkaus v. 2026 – 3,12 miljoonaa euroa (arvio Satakunnan osuudesta) huomioidaan vuoden 2026 talousarviossa osana edellä mainittuja OmaSata tuottavuus- ja talousohjelman toimenpiteitä. Tehtävämuutosten vaikutukset toimintaan ja talouteen tulee pystyä määrittelemään ja miten ne kohdistuvat toimialueille ja eri palveluihin.

2.2.2. Henkilöstökulut

1. Henkilöstösuunnittelu ja henkilöstökulut

Henkilöstösuunnittelu perustuu hyvinvointialueen strategiaan sekä vuosittain asetettaviin toiminnan tavoite-esityksiin ja niiden henkilöstövaikutusten arviointiin. Henkilöstösuunnittelussa ja henkilöstövoimavarojen kohdentamisessa huomioidaan toimintaympäristön keskeiset muutokset, kuten palvelutarpeen kasvu, henkilöstömitoitus, henkilöstön saatavuus, rahoitus ja lainsäädäntö sekä kriittisimmät ja eniten kustannushyötyä tuottavat tavoitteet. Henkilöstön veto- ja pitovoima ovat olennaisia tekijöitä hyvinvointialueen toiminnassa.

Talousarviovuoden henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnittelun perusta on toimialueiden vuoden 2025 henkilöstön määrä ja rakenne sekä talousarvion 2025 varauksen mukaiset nykyisen henkilöstön palkkakustannukset. Nykyisen

henkilöstörakenteen arvioinnilla ja tarvittavilla toiminnallisilla muutoksilla varaudutaan vastaamaan talousarviovuoden ja suunnitelmakauden henkilöstömäärän kasvutarpeisiin. Henkilöstörakennetta arvioitaessa tarkastellaan mm. toimialojen täyttämättä olevat tehtävät, nykyisen tehtävärakenteen ja osaamisen vastaavuus palvelutarpeeseen, henkilöstön määräaikaistuuksien perusteet sekä otetaan huomioon osatyökykyiset. Palvelutarpeen ja toimintaympäristön muutokset vaikuttavat henkilöstörakenteeseen ja tarpeellisia rakenteen muutoksia tehdään hyödyntäen jo olemassa olevat vakanssit.

Henkilöstön saatavuudessa on haasteita eräiden ammattiryhmien osalta, mm. sosiaalityöntekijöiden, psykologien sekä terveyskeskuslääkäreiden osalta. Työnantaja on haastavimmissa tilanteissa käyttänyt rekrytointilisiä. Ostopalveluita on käytetty täydentämään erityisesti lääkärien osalta, silloin kun omaa henkilöstöä ei ole ollut käytettävissä. Hyvinvointialue on asettanut tavoitteeksi ostopalveluiden vähentämisen.

Talousarviovalmistelussa varaudutaan tiukassa taloudellisessa tilanteessa virka- ja työehtosopimusten perusteella toteutettaviin palkankorotuksiin, palkkaharmonisointiin ja uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon SOTE ja HYVTES-sopimusaloilla. Palkkausjärjestelmissä siirrytään kohti osaamiseen ja vaativuuteen perustuvaa uraporrastajärjestelmää ja järjestelmien tulisi olla valmiina kuluvan vuoden loppupuolella pääsopijajärjestöjen neuvottelujen jälkeen.

Satakunnan hyvinvointialueella on pidetty keväällä 2025 yhteistoimintaneuvottelut, missä tavoitteena on vähentää pysyvästi henkilöstökuluja noin 10 miljoonan euron verran. Vuoden 2025 henkilöstösuunnittelu tulee perustua todelliseen tarpeen arviointiin tiukan taloudellisen tilanteen vuoksi. Yhteistoimintaneuvottelujen toimenpiteet tulee olla toteutettuina vuoden 2025 loppuun mennessä, pl. mahdolliset perhevapaat tai vastaavat poissaolot, joiden johdosta täytäntöönpano voi siirtyä pidemmälle.

2. Palkkaharmonisointi

Palkkaharmonisoinnista on laadittu suunnitelma 2024. Palkkaharmonisointi pyritään rahoittamaan pääosin valtakunnallisella tasolla sovittujen järjestelyerien paikallisella kohdentamisella. Järjestelyerien on alustavasti arvioitu riittävän Satakunnan hyvinvointialueella palkkaharmonisoinnin toteuttamiseen suunnittelussa aikataulussa. Koska sopimus- ja palkkausuudistukset ovat kesken, kustannusarvion tekeminen kokonaisuutena palkkaharmonisoinnille on haastavaa. Tästä syystä kustannuksia arvioidaan osana talousarvioprosessia vuosittain ja suunnitelmakausittain.

Hyvinvointialueiden vuosien 2026 ja 2027 tiedossa olevat sopimuskorotukset on koottu yhteenvetomaisesti alla olevaan taulukkoon.

		SOTE-sopimus	Lääkärisopimus	HYVTES
1.6.2025	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	0,80 %	0,80 %	0,40 %
Elokuu 2025	Kertaerä	140 €	371 €	76 €
1.10.2025	Yleiskorotus	2,50 % / 53 €	2,50 %	2,50 % / 53 €
1.11.2025	Yhteensovittamiserä (paikallinen erä)*	2,00 %	2,10 %	1,00 %
1.11.2025	Kehittämishjelmaerä (keskitetty erä)**	–	–	0,40 %
1.2.2026	Kehittämishjelmaerä (keskitetty erä)	–	0,34 % (liite 3) / 0,10 % (liite 4)	-
1.8.2026	Yleiskorotus	2,27 %	2,27 %	2,27 %
1.10.2026	Paikallinen järjestelyerä	0,20 %	0,20 %	0,20 %***
1.10.2026	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 % / 0,06 % / 0,30 %	0,40 %
1.4.2027	Yleiskorotus****	2,00 %	2,00 %	2,00 %
1.4.2027	Paikallinen järjestelyerä****	0,40 %	0,40 %	0,40 %***
1.4.2027	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 %	0,40 %
1.2.2028	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	1,00 %	1,00 %	1,00 %

* 1.6.2025 ajankohdasta siirretty yhteensovittamiserä.

** 1.2.2025 / 1.6.2025 ajankohdasta siirretty kehittämishjelmaerä.

*** Liitteen 7 paikalliset järjestelyerät lasketaan liitteen 7 henkilöstön palkkasummasta.

**** Vuoden 2027 korotukset voivat muuttua perälautaratkaisun myötä.

3. Henkilöstökustannuksiin vuonna 2026 vaikuttavia seikkoja

Henkilöstöresurssit suunnitellaan toimialueittain talousarvioon realistisesti siten, että henkilöstökulut pystytään kattamaan toimialueelle osoitetulla rahoituksella. Palkkojen osalta tulee henkilöstökuluihin budjetoida vain arvio toteutuvista toimista ja viroista. Ostopalveluina toteutuvat kustannukset tulee budjetoida palveluiden ostoihin, jolloin määräraha varataan palveluiden ostoihin ja henkilöstökuluihin ei varata näiden osalta määrärahoja. Toimialuejohtaja vastaa, että määrärahavaraus on vain yhdessä tiliryhmässä.

Vuodelle 2026 palkkaharmonisointi toteutetaan valtakunnallisilla erillä. Palkkabudjetti suunnitellaan kustannuspaikoittain.

Budjetointi laaditaan henkilötasoisesti vakinaisen henkilöstön osalta yhteistyössä talouspalveluiden kanssa. Tarkkuustasona on varsinainen palkka. Henkilöstöbudjetti lasketaan todellisten palkkojen mukaisesti ammattiryhmittäin. Henkilöstöbudjettiin otetaan mukaan vakituiset vakanssit (virat ja toimet) sekä tarvittavat välttämättömät määräaikaisten viran - ja toimenhaltijat.

Nykytilan tarkistuksen yhteydessä tarkistetaan, että kaikille vakinaisille tehtäville on budjetoitu palkkaraha. Sijaismäärärahat, määräaikaisten henkilöstön palkat sekä erilaiset maksettavat palkanlisät ja palkkakustannuksia vähentävät henkilöstökorvaukset budjetoidaan kokonaisuutena sopimusryhmittäin vuoden 2024 ja kuluvan vuoden toteutumiin perustuen. Tavoitteena on vähentää sijaisten ja vuokratyövoiman käyttöä ja kehittää varahenkilöstöä. Vakinaisen varahenkilöstön lisäämisen tavoitteena on myös vähentää lisä- ja ylitöiden määrää. Toimialueiden tulee tarkastella onko määräaikaisten henkilöstön ja erilliskorvausten osalta siirrettävissä määrärahaa vakinaiseen henkilöstöön varahenkilöstö vahvistamiseksi.

Lomarahavaraus ja lomapalkkavelan muutoksen osuus muodostuvat budjetointiohjelmaan budjetoitujen palkkojen mukaisesti automaattisesti. Lomarahavaraus on 5,5 % palkkasummasta huomioiden vuodelle 2026 tulevat sopimuskorotukset. Tärkeätä on myös tarkastella, ettei lomapalkkavelka kasva ja henkilöstölle annetaan vuosilomat tes/ves määräysten mukaan. Talouspalvelut varmistavat laskentataulukoon sivukuluprosentin. Laskelmassa tulee huomioida myös 1,3 % sairausvakuutuskorvaus sekä 1,2 % suuruinen jaksotettu lomapalkka.

Uusien virkojen ja toimien perustaminen tulee pääsääntöisesti tehdä siten, että siirretään ostopalveluista tai määräaikaisten/sijaisten määrärahoista tai erilliskorvauksista varat tehtävän palkkaan.

Henkilöstön eläköityminen huomioidaan OmaSata tuottavuus ja talousohjelmassa määritellyllä tavalla eli budjetissa huomioidaan tehtävät, jotka eläköitymisen myötä voidaan jättää täyttämättä.

4. Täydennyskoulutus ja työnohjaus

Toimialueille ja hyvinvointialueen hallinnolle annetaan ohjeeksi ottaa talousarvioon henkilöstön lakisääteiseen täydennyskoulutukseen määrärahavaraus (osallistumismaksut, matkat ja majoitus), joka on suuruudeltaan vuoden 2025 talousarvion mukainen.

Työnohjauksen tavoitteena on kehittää ammatillista osaamista ja parantaa työskentelyn laatua ja tehokkuutta ja työnohjaus on lakisääteistä psykiatriassa sekä päihde ja mielenterveystyössä. Toimialueet suunnittelevat työnohjaukseen käytettävät varat omaan talousarvioonsa toiminnan tarpeiden mukaisella tavalla. Työnohjaus budjetoidaan tilille 443031 työnohjaus.

5. Muut keskitetyt kulut

Seuraavat asiat budjetoidaan koko hyvinvointialuetasoisesti konsernipalveluiden toimialueen toimesta:

- työterveyshuoltopalvelut,
- liikunta- ja kulttuurietu,
- eläkemuistamiset sekä
- muut muistamiset.

2.2.3. Sisäiset erät

Toimialueet ilmoittavat määrärahatarpeensa sisäisiin aine, tarvike –ja tavaraostoihin logistiikka –ja hankintapalveluille, jotka varaavat ulkoiset määrärahat omaan talousarvioonsa.

Sairaala-apteekki varaa ulkoiset määrärahat lääkeostoihin. Summa jaetaan sisäisinä lääkeostoina toimialueille edellisvuoden tilinpäätöksen ja kuluvan vuoden toteuman mukaan, ottaen huomioon tulevan talousarviovuoden muutokset.

Sisäisiä vyörytyseriä ei kirjata talousarvioon edellisvuosien tapaan.

2.2.4. Erityiset suunnitteluohjeet

- Hoitotarvikejakelu (ml. ilmaisjakelutarvikkeet)
 - o Logistiikkapalvelut varaavat hoitotarvikejakelun kustannukset ulkoisiksi menoiksi
- Lehdet ja kirjallisuus
 - o Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat
- Vaatteisto ja muut tekstiilit
 - o Puhtauspalvelut varaavat ulkoiset vuokratekstiilien määrärahat
 - o Muun vaatteiston ja tekstiilien osalta määrärahat ovat hankinta –ja logistiikkapalveluissa (pl. ensihoito ja pelastuslaitos)
- Vartiointipalvelut
 - o Turvallisuuspalvelut varaavat ulkoiset määrärahat
- Siivous- ja pesulapalvelut
 - o Puhtauspalvelut varaavat ulkoiset määrärahat
- Kiinteistöjen ylläpitoon liittyvät kustannukset, omat ja vuokratut kohteet
 - o Tekniset palvelut varaavat ulkoiset määrärahat
- Palvelusetelikustannukset
 - o Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat
- Työvoiman vuokraus ja lääkäripalvelujen ostot
 - o Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat
- Ilmoitukset, painatukset ym. viestintä

- Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat (viestintä –ja rekrytointiyksiköt ovat apuna hankinnoissa)
- ICT kustannukset
 - ICT –palvelut yksikkö varaa ulkoiset määrärahat (pl. Pelastus ICT)
- Virve kustannukset
 - Yksiköt varaavat käytössään olevien Virve puhelimen määrärahat
- Vakuutukset
 - Turvallisuuspalvelut varaavat ulkoiset määrärahat pois lukien seuraavat kokonaisuudet
 - Ajoneuvot
 - Henkilövakuutukset
- Poistot
 - Poistojen arviot tehdään perustuen käyttöomaisuuskirjanpitoon ja huomioiden vuoden 2026 investointisuunnitelma
 - Rakennusten poistot kirjataan teknisiin palveluihin
 - Muut poistot yksiköihin
- Lääkejäte
 - Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat

2.3. Toimintatuotot

Myyntituotot arvioidaan vuoden 2024 toteuman ja vuoden 2025 ennusteen perusteella.

Myyntituottoihin sisältyvät myös yksiköihin kirjattavat lääkäreiden ja hoitohenkilöstön koulutuskorvaukset ja lääketieteellisen tutkimustoiminnan erityisvaltionosuuksia.

Asiakasmaksujen budjetoinnissa otetaan huomioon tiedossa olevat muutokset lainsäädännössä.

2.4. Esteellisydet

Talousarvion käsittelyn yhteydessä pitää huomioida mahdolliset esteellisyyskysymykset. Mikäli talousarviossa käsitellään asioita, joilla voi olla vaikutusta kuntien asemaan tai kunnan talouteen, se saattaa aiheuttaa kuntien hallitusten jäsenten osalta esteellisyyden.

Esteellisyys tulee huomioida aluehallituksen, lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten käsittelyissä.

3. Investoinnit ja hankintasuunnitelma

Aluehallitus hyväksyi 3.12.2024 kokouksessaan (412 §) vuosien 2026 - 2029 investointisuunnitelmaesityksen toimitettavaksi ministeriöille ja talousarvion valmistelun jatkamisen sen pohjalta. Investointisuunnitelman 2026 - 2029 mukaan investointisuunnitelman 2026 laite- ja kalustoinvestoinnit valmistellaan suoraan toimialuekohtaiseen raamiin sovitettuna. Toimialueet laativat kevään 2025 aikana toimialuekohtaiseen raamiin sovitettua suunnitelmaa laite- ja kalustoinvestoinneista, joka viedään osana talousarviovalmistelua osaksi hankintasuunnitelmaa kevään 2025 aikana. Laite- ja kalustoinvestointisuunnitelman laadinta toteutetaan talousarviovalmistelun yhteydessä, osana hankintasuunnitelman 2026 valmistelua.

4. Toimialueen toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma vuoden 2026 talousarvioon laaditaan toimialuetasoisena alla olevan jaottelun mukaisesti.

- Toimialueen kuvaus ja toiminta-ajatus
- Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset
- Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet tulee laatia niin, että strategisista periaatteista valitaan 2-3 periaatetta ja niille valitaan 1-2 mitattavaa tavoitetta. Toimintasuunnitelma kirjoitetaan tekstimuotoon (pois lukien tavoitteet, jotka kirjataan taulukkomuotoisena). Toimintasuunnitelman maksimipituus on kaksi sivua.

5. Palveluhinnasto

Tuotteiden hinnoittelu (ulkoinen ja sisäinen) perustuu omakustannushintoihin sisältäen suunnitelmanmukaiset poistot sekä rahoituserät. Omakustannushinnat perustuvat yksikköön aiheuttamisperiaatteella kohdistettujen tuottojen ja kulujen laskentaan. Aiheuttamisperiaatteessa ja hinnoittelussa noudatetaan olennaisuuden periaatetta.

Laskutuksen perusteena ovat käynnit, hoito- ja käyttöpäivät sekä hoitajaksot.

Palveluhinnasto valmistellaan syyskauden kuluessa ja käsitellään aluehallituksessa joulukuussa 2025.

6. Tilivelvolliset

Laki hyvinvointialueesta 22 §:n mukaan aluevaltuusto päättää tilivelvollisten nimeämisestä. Satakunnan hyvinvointialueen tilivelvolliset vuonna 2026 ovat:

- aluehallituksen jäsenet
- hyvinvointialuejohtaja
- sotejohtaja
- toimialuejohtajat
- vastuualuejohtajat

7. Sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Hyvinvointialueen strategiasta ja arvoista johdetaan sitovat toiminnalliset tavoitteet. Kyseiset tavoitteet esitetään toimialueiden toimintasuunnitelmissa. Taloudelliset tavoitteet esitetään hallinnon toimintasuunnitelmassa.

8. Aikataulu

17.6.	Laadintaohjeen käsittely aluehallituksessa	
18.6.	Laadintaohjeen info viranhaltijoille	
26.9	Talousarvioehdotus toimialueittain valmiina	
26.9.	Toimialueiden toimintasuunnitelmaesitykset	toimitetaan talouspäälikkö Hannu-Pekka Neuvoselle
26.9.	Merkittävimmät riskit tulee olla koostettuna Graniteen	
30.9.	Muutokset organisaatiohierarkiaan oltava tiedossa ja toimitettu toimialueen taloussuunnittelijalle	
vko 42	Hyvinvointialueen johdon ja toimialueiden viranhaltijoiden talousarvioseminaari	
24.10.	Lautakuntien kannanotot talousarvioehdotuksiin hallintosäännön kohdan 11 mukaisesti	
29.–30.10.	Aluehallituksen talousarvioseminaari	
31.10.	Lakisääteisten vaikuttamistoimielinten talousarvioehdotukset valmiina	
11.11.	Talousarvioehdotuksen käsittely aluehallituksessa	
vko 47	Info aluevaltuustolle	
25.11.	Lopullisen talousarvioehdotuksen käsittely aluehallituksessa	
1.12.	Lopullisen talousarvioehdotuksen käsittely aluevaltuustossa	
9.12.	Palveluhinnaston käsittely aluehallituksessa	

9. Suunnittelun vastuuhenkilöt

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Aikuisten palvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Ikääntyneiden palvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Erityis- ja sairaalapalvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Pelastuslaitos

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Konsernipalvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Hyvinvointialueen hallinto

- Vastuualuejohtaja, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Toiminta –ja taloussuunnitelman ja talousarvion yleiset periaatteet

- Talousjohtaja Jyrki Vatanen
- Talouspäällikkö Hannu-Pekka Neuvonen